

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VIII. Rei Placentinæ offendicula. Prima in Senatu contestatio
Mendozæ. Pontificis responsio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1547. seu prudentiæ moderationi tribuendum: tametsi in huiusmodi rerum conditionibus quispiam illius consilij auctor nonnumquam est, quod non bonum sibi videtur, vt bonus ipse videatur.

C A P V T VIII.

Rei Placentinæ offendicula. Prima in Senatu contestatio Mendozæ. Pontificis responsio.

IN spem Cæsariani venerant, sicut insinuauimus, retentâ sibi Placentiâ, magnetem pariter penes se retenturos ad Pontificis animum quantumuis terreum pertrahendum. Sed in summorum Principum ingeniis maiorem vim obtinet animi elatio quàm lucri cupiditas; magisquæ iniuriæ dolore illa attolluntur, quàm spe recuperationis flectantur. Et sanè animaduersione dignum erat, in vtraque Aula vno concordique sermone Principes vti; sed sermone huic contrariò, inter eos tamen concordii, vti pariter Oratores. Nam in Germania^a Legatus, simul & Fabius Mignanellus Lucerensis Antistes, ad eam rem peculiaris Nuntius, Placentiæ restitutionem vrgebant; quippe quòd ab animo Pontificis suspiciones discerneret, efficeretque, vt is fidentiùs in vrbe Cæsari subiecta Synodum restitueret. Mendoza pariter arte consimili Farnesium Cardinalem hortabatur, ad enixè curandum, vt Pontifex in Concilij negotio Cæsari satisfaceret, quòd hic placatior molliorquæ ad reddendam Placentiam flecteretur. Verum vti neuter Principum sterilibus spei frondes præsentis pretio commercari volebat; ita vtriusque responsio concors erat, ^b non esse priuatum cum publico, cum sacro profanum permiscendum. Granuellanus aiebat, ^c Fuisse Cæsarem valdè progressum, dum & facinus sibi displicuisse, & Octauium loco filij à se haberi significauit. In reliquum, huiusmodi restitutionis consilia esse apud Principes omnium grauissima, adeoque paucos intra dies de his satis mature deliberari non posse. Quare Mignanellus & Pallaucinus, ea de causâ ad Cæsarem missi, ^d alter ad Pontificem, ad Octauium alter rediere. Sub idem tempus Pontifex Madruccij postulata delectis ^e Cardinalibus recognoscenda proposuit, eorumque sententiam à Principe Purpuratorum in Senatu recitari iussit, quæ fuit huiusmodi: ^f Collaudandam Cæsaris pietatem, quòd Protestantes ad suscipienda Concilij Decreta compulisset, vnde spes melior de ipsorum salute concipi posset. Sed quo-

^a Constat ex variis Sfondrati litteris ad Farnesium, & ex vniuersis ad Mafeseum, 5. No. vembri 1547.

^b Ex litteris Sfondrati ad Farnesium, 3. Nouembri 1547.

^c Ex Sfondrati litteris ad Farnesium, 31. Octobr 1547.

^d Prior sub exitum Nouembri discessit 1547.

^e vt constat ex epist. Sfondrati, 2. Decembris. Alter Kal Ian. 1548. ex epist. Sfondrati ad Farnesium, 8. Ianuarij.

^f Ex litteris Farnesij ad Poggium Hispaniæ Nuntium, 17. Decembr. 1547. & ex sententia Cardinalium, quæ extat in Arch. Vaticano. f. 9. Decembris 1547.

quoniam ij Concilio Tridenti celebrando obsequium offerebant, 1547.
ideoque vt illic reponeretur Cæsar efflagitabat, posse ad ea res-
ponderi, translationem ab ipso Concilio liberè peractam, adeo-
que ad eiusdem libertatem pertinere, Bononiæ degere, aut Triden-
tum reuerti. Ab eodem pariter pendere id quod secundo loco à
Cæsare postulabatur, vt nimirum morum reparatio absolueretur,
de qua Concilium multa statuerat. De missione Præfulum, qui ra-
tionem viuendi, quod ad Fidem spectabat, in Germania vsque ad
exitum Concilij componerent, posse Cæsari fieri satis. Postremò ad
id quod Cæsar pollicebatur, relicturum se Cardinalibus liberam
Pontificiselectionem, si fortè adhuc permanente Concilio ea esset
habenda: quamquam rationes adeò validæ, perspicuæ ac veteres sa-
cro Collegio suffragarentur ad Romanum Pontificem eligendum,
vt in controuersiam reuocari non possint; tamen agendas Cæsari
grates de optima in eum ordinem voluntate.

2 His à Principe Senatus recitatis, Pontifex Madruccium, qui ad-
erat, percontatus est, Satius ne putaret, exquirendas tunc Cardina-
lium sententias super iis, quæ selecti à se Patres scripto protulerant,
an in alium Senatum reseruandas, quò accuratiores haberentur. Il-
le à Pontifice petiit vt superfederet, quia Mendoza alia quædam
supererant Pontifici & Cardinalibus exponenda. Id autem eo con-
silio à Madruccio actum est, vel vt parata contestatio Pontificem
nancisceretur, Collegij comprobatione minùs instructum, & Colle-
gium minùs disertè Pontificis sensis addictum; vel, quemadmodum
Ceruinus ^g suspicabatur, vt per iniectam moram plures ex Bono-
nienfibus Patribus officiorum studiis ad se alliceret.

3 Dein in proximo Senatu, intra quinque dies habito, petiit obti-
nuitque Mendoza, vt ipse publicè audiretur; ^h & se contestaturum
significauit: atque eo petente reliqui Principum Oratores à Pontifi-
ce aduocati. Ibi modesto, sed feruido vibratoque sermone neces-
sitatem exposuit reportandi Tridentum Concilij, & cunctationis
detrimenta. Quamuis autem sæpiùs Pontifex eum interpellaret,
Rem non sibi, sed aliis imputandam, hoc est Patribus Tridenti com-
morantibus, qui nolebant, seu veriùs vetabantur Bononiam adire
contumaciam purgaturi, ac de Synodi loco cum reliquis consultu-
ri; tamen iussit postremò per hominem, qui sibi à secretis erat, pu-
blicè responderi, se cum suis Cardinalibus pro rei grauitate delibe-
raturum, & in sequenti Senatu responsa redditurum; cunctis inte-
rim qui aderant admonitis (pro eo ac Ceruinus præmonuerat) ne
quis obnuntiationem orationemque Mendoza publicis tabulis,

^g Litteræ
Ceruini ad
Montanum,
9. Decembr.
1547.
^h 14. De-
cembri, in
Actis Consi-
stotial, & fu-
siis ex epist.
Farnesij ad
Episcopum
Mutinen-
sem, & ex
Diplomate
ad Synodum
Bononien-
sem, 16. De-
cembri.

1547. nisi post auditam responſionem firmaret: quâ datâ, liceret cuique pro ſuo arbitratu legitimum de vtraque ſimul teſtimonium dicere. Egreſſo Oratore, Cardinales ſententiam à Pontifice ſtatim rogati, conuenere, cauſam ad Bononienses Patres referendam, eorumque arbitrio committendam, quod Pontifex miſſo per curſorem Diplomate perfecit. Intereâ Madruccius, conſpicatus rem in offenſionum ſalebras agi præcipitem, cùm ſacræ dignitatis, tum accepti à Paulo beneficij memor, noluit tam grauis diſſidij miniſtrum agere. Româ itaque profectus, Mendozam turbidæ contentionis actorem reliquit.

ſ 26. Decembris, vt ſuprà.

Hæc Suauis dum narrat, ſæpiſſimè in errorum luto volutatur. Ait, Madruccium in Senatu 9. Decembris retuliſſe Cæſaris mandata; à Pontifice redditum reſponſum, voluntate Cæſaris collaudatâ, captoque ad deliberandum ſpatio: poſteâ verò Madruccium, cùm per varia cum Paulo colloquia fruſtrâ tentafſet illum ad bonum aliquod conſilium adducere, mandatis Mendozæ traditis abiſſe. Ea omnia, aduerſus quàm narrat, euenere. Madruccius multò ante diem nonum Decembris, & non in Senatu, ſed priuatim in cubiculo, iis quæ ſuæ legationis erant Pontifici expoſitis, mandata Cæſaris ſcripto exhibuerat; quæ à Paulo ad Montanum tranſmiſſa, Bononiam peruenere vltimo Nouembris, ſicuti notauimus. In Senatu 9. Decembris præter recitatam delectorum Cardinalium ſententiam, petitamque à Madruccio dilationem rogandi ſententias in proximum Senatum, nihil actum eſt. Madruccius nequaquam ante poſteriore hunc Senatum diſceſſit, ſed poſteâ, & poſt priorem quam retulimus Oratoris conteſtationem. Hanc prætereâ ſcribit habitam à Mendoza per opportunitatem publici Senatus, in quo Purpura Guiſio tradita eſt, cuiusque functionis gratiâ eò accedere cuiſcumque licet. At Guiſius iam antè, die 24. Octobris in publico Senatu Purpuram ſuſceperat; * Mendozæ verò conteſtatio in ſecretiori Senatu 14. Decembris excepta eſt, quò ille vnâ cum reliquis Principum Oratoribus conſulto fuit admiſſus à Pontifice. Addit, ibi reſponſum fuiſſe Mendozæ, velle Pontificem rem Bononiensium Synodo communicare, cuiusque rationes audire: & tamen nihil aliud tunc ab eo reſponſum, niſi ſe deliberaturum: ac poſteâ, Oratore digreſſo, ex Purpuratorum ſententia ſtatuit cognoſcere, quid Patres Bononienses ſentirent. Sed noſtrum iter proſequamur.

* Ex Actis Conſiſtorial.

Miſſum itaque à Pontifice die decimo ſexto Decembris ad Montanum Diploma, ad illum decimo octauo peruenit. In eo enarratis ſingulis, quæ ad id uſque temporis eueniant, iuebatur Legatus rem

rem omnem ad Patres referre, qui sententiam suam quàm celeritè Pontifici significarent. Visum erat Montano, iam tum cum ex litteris Ceruini^l rescierat, à delecto Cardinalium cœtu id consilij Pontifici datum, illud plenum esse discriminis: nec enim perinde sibi præstò erant Patrum suffragia, ac Suavis affirmat: quin expertus in quibusdam ea fuerat turbulenta, minusque obsequentia, sicuti memorauimus; ob quæ sibi in animum induxerat, Concilium Romam necessariò esse deportandum. Et ex altera parte satis intelligebat, in ea ut cum maximè deliberatione sibi iis agendi rationibus opus esse, quæ famæ oculis obuerrantes, nullam seu technæ seu violentiæ speciem præ se ferrent. Præuidebat etiam solertissima Cæsarianorum studia, qui æqualis circumspeditionis frano minimè cohiberentur; ac facillè existimabat, alios splendidâ componendæ Germaniæ spe allectos, alios metu præualido commotos siue publico siue priuato irritandi Cæsaris, qui Christiani orbis duabus tertiis partibus imperitabat, & tunc potentiâ, virtute ac fortunâ insuperabilis credebatur, remigrationi consensuros. Quamuis autem id quod antea ab ipso eiusque collega potissimum obiectum fuerat Pontifici, esse nimirum arbitrio Synodi rem committendam, purgatum foret si Patres de reditu conuenirent: tamen in eo etiam euentu præuidebat ille non solum quædam ex iis incommodis, quorum causâ reditum pertimuerat; sed nouum præterea grauiusque, positis recentibus ob tumultus Placentinos offensionibus, videlicet, restitutum iri Tridenti Concilium non Pontificis voluntate, qui huiusmodi beneficio Cæsarem recuperaret, sed Episcoporum suffragio: qui uti sibi persuasissent, rem Pontifici molestam, gratam Cæsari à se peractam; perinde ab altero ceu læso & indignato alienarentur, & ad alterum ceu per ipsos voti compotem, ac patronum accederent: adeoque fore, disputabat ille, ut tum utriusque Principis animi infensus quàm antea dissiderent; tum Carolus, ob imperium quo ex fraterno iure vrbe Tridentinâ potiebatur, & ob clientelam Patrum qui Tridenti perstiterant, quiq; illuc redierant, & Germanorum quos eò mitteret, Concilij arbiter euaderet. Hunc ipse metum Ceruino^m significauit, ubi primùm ita de sensis delecti Romæ conuentus innotuit: sed collega responderat, ab ipso pariter conuentu periculum animaduersum; illi tamen fortiter, quippe necessariò, occurrendum. Aliter enim, ubi Pontifex se haud indifferentem proderet, sed litigatorem, æqui iudicis in ea causa existimationem perdidisset. Adeo qui cunctis præest, æqualem se cunctis præbeat necesse est; ita ut quodcumque graue peri-

1547.

^l Litteræ
Ceruini ad
Montanum,
8. & 9. Decembris
1547.

^m Ex litteris
Ceruini ad
Montanum,
21. Decembris
1547.

1547. culum pro leui habeatur, præ illa in alteram partem propensione, quæ euerit auctoritatem; cum ab ea propensione in ordine litigatoris redigatur is, qui per auctoritatem, ac vocem illam, *Nos*, speciem in se potestatemque integræ Reipublicæ præfert.

CAPVT IX.

Cæsus Bononiæ habiti de Cæsaris postulatis; & responsa per litteras Pontifici reddita.

Postridie quàm Diploma Bononiam peruenit, Legatus ad generalem confessum Patres conuocauit; ibique recitari iussit mandata Cæsaris Madruccio tradita, sententiam selectorum Cardinalium, à reliquis etiam in Senatu comprobata, quæ solum spectabatur, redeundum necne Concilio esset Tridentum, ac Diploma Pontificium in eandem sententiam ad se perscriptum. Adidit, Suas sibi videri de more partes esse, vt in rei tam arduæ deliberatione proferret in medium quæ opportuna censeret, quod ipsi plenius edocerentur. Hic verò ea proposuit, quæ reipsa illi à Ceruino per litteras insinuata comperio: Hinc non modicam rationem reconciliationis Germanicæ, ac postulatorum Cæsaris, Ferdinandi Regis, reliquorumque Germaniæ Ordinum habendam esse: hinc verò de illius Concilij dignitate ac futurorum exemplo cogitandum. Cunctis, siue presentibus siue absentibus, exploratum esse, quæ necessitatis vi, quæ sinceritate, libertate, potestate Synodus fuisset translata: adhuc tamen multos Episcopos Tridenti permanere, non sine graui Concilij despectu; utpote qui & promulgato coram ipsis Decreto, & litteris, quibus postea communi nomine fuerant accersiti, obtemperare noluerint: quare ne ad posteros perniciosum hoc exemplum transmitteretur, æquius videri, esse contumacibus adeundam agnoscendamque legitimam Synodum, quàm Synodo eò commigrandum, vbi contumacium turmæ persisterent.

Secundò, Protestantes polliceri quidem celebrando Tridenti Concilio se submissuros, sed de celebrato nihil loqui: idcirco oportere rem dilucidè explicari, planeque stabiliri, ne in nouam contentionem reuocanda essent præsertim Decreta doctrinæ, quippe iam à Catholicis vbique recepta, & quæ suapte naturâ semel legitime pronuntiata ac firmata, semper certa sunt ob certum sancti Spiritus assistentis afflatum, adeoque sine Fidei iniuria non amplius in deliberationem adducenda. Tertiò, spondere quidem Protestantes, se Christianæ Synodo consensuros, sed neutiquam explicare quid nomi-

¶ 8. Decembris.